NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Novíce izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V saboto 16. aprila 1853. *List 31.*

Od grubanja v nogradih.

1. Zakaj se terte grubajo?

Terta je rastljina, ktera v divjem stanu se po drevesih ovija, mnogo stranskih izraslikov poganja, se z ročičkami povsod popenja in v deblu sčasoma za več pavcov široka postane. V takem stanu, kakor naše zdivjane brajde kažejo, sterpí vinika več let, al grojzdje, ki ga donaša, je redko in drobno, sladko scer, pa malo izdatno za mošt.

Da si tedaj v naših deželah pridelamo več dobrega vina, kakor ga divja terta rodí, jo skušamo bolj nizko (bolj pertlično) deržati.

To se pa doseže na dvojno vižo.

Eno je, da se za vinorejo pripravno zemljiše s tertami zasadí; te se potem, ko so mladike pognale, vsako leto porezujejo do nekterih očés in gnojiti se jim začnè in gnojí tako dolgo, dokler se terte postarajo, to je, da ne rodijo več grojzdja. Po lastnosti zemlje terpí rodovitnost terte delj ali manj časa. Pomerle terte se potem izkopljejo, zemlja se, da k novi moči pride, več let zaporedoma gnojí in s kakim drugim sadom obseje ali obsadí, potem še le pridejo terte spet na to mesto, ktere pa kakor pervikrat tudi sedaj še le v 3. ali 4. letu nekoliko rodovitniši prihajati začnó.

Ali tako se ne more povsod ravnati. Nektere vinske gorice so presterme in preskalnate, da bi se zamogel v njih medčasno kak drug sad saditi ali sejati. Tudi večidel naših vinorejcev nima toliko kapitala v rokah, da bi zamogli stare nograde izkerčiti in jih namestovati z novimi, to je, 4 ali 5 let čakati novega pridelka.

Od starodavnih časov je tedaj, namesto da bi stare terte iz nogradov izkerčili, ta navada obveljala, da vinorejci pomlajujejo staro tersje. To se zgodí z grubanjem, ktero se tudi preklADanje terte zôve.

Ako se terta vsako leto do nekterih očés perreže in iz ostalih očés nove tertice poženó, ki so za prihodnje obrezovanje že star les, kaj mora sčasoma iz tega priti? Gotovo je, da je vsako leto več starega lesa. Umno obrezovanje scer zadržuje to staričenje tersja, ali popolnoma vbraniti ga nikakor ne more. Če tedaj vinorejic to reč tako delječ priti pustí, da letne mladíke iz starega lesa k večem 3 do 4 očke nastavijo, ni taka terta tudi za grubanje več pripravna, ampak izkopati se mora in z drugo nadomestiti. Nar bolji je tedaj take terte pogrubati *), ki so že zlo pešati začele, ktere pa vendar iz starega, 1 do 2 čevlja visocega lesa še letne mladíke z 10 do 12 očkov poganjajo.

Dobiček, ki iz grubanja tert izvira, je pa dvojni:

1. Staro tersje se pomladí, ker pri grubanju se ne izkoplje terta, le zemlja krog nje se toliko ograbi, da se vès stari les z večidel vsimi očesi zadnjeletne mladíke v zemljo položí. Jama mora tedaj biti dosto dolga in široka, da se potrebni gnoj pod in nad pogrubano tersje spraviti zamore. Pogrubani očki zadnjoletne mladíke, kakor tudi spijoče očesa starega lesa se kmalo okoreničijo in potlej močnejši ženó, in terta in vinograd se tako pomladí.

2. Če ima staro tersje več zadnjoletnih mladík ali tert, se zraven tega, da se terta pomladí tudi pomnoží, ker iz vsake take zdrave terte izrase novo tersje, zato je neobhodno potreba, jamo, kolikor je moč, široko skopati, da se mladíke na vse straní razpeljejo in nove koreníne pod zemljo se prostorno razširiti zamorejo.

Ni koristno, preozkih jam za grubanje kopati, da bi se s tem gnoja prihranilo, — mlado tersje pride pretesno skupej, da eno drugo v rasti zatiruje, in med jamami postanejo veliki prazni prostori, vinograd se vidi germovnat. (Konec sledí.)

*) »Taki terti naj se skopa globoka in prostorna jama, se pognoji, to je, dobre sperstenine namest skopane mertve zemlje se ondi nar prej nekoliko na dno dene, potlej se na to vsa terta s svojimi mladikami va-njo varno, da se ne zlomi, položí, in se mladíke na vse straní razpeljajo in z dobro perstjo zaspó in malo potlačijo.« — J. Zalokar v rokopisu »umnega kmetovanja«. Vred.

Kmetijske skušnje.

(Terpežnost lesa pod zemljo). Majhni količi mnogoverstnega lesa poltretji pavc dolgi in ravno toliko široki so se zakopali en pavc globoko pod zemljo, prepričati se, kteri les bo nek prej gnjiti začel. Skušnja je tole učila: lipa, amerikanska breza, jelša (olša) in trepetlika so jele gnjiti v 3 letih, — navadna vèrba, divji kostanj in platan v 4 letih, — javor, bukev in navadna breza v 5 letih, — brest, jesen, gaber in laški topol v 7 letih. Akacia, hrast, smreka in borovci so bili v 7 letih le za pol pavca nagnjiti. Mecesen, navadni brinov les in virginska cedra so bili skoz 7 let še popolnoma celi. Les mladih dreves gnjije hitreje, kakor starih zdravih. Dobro preležan les terpí v zemljo zakopan dalje kakor novo sekan.

(Sadno drevje se ne da po mladikah (natičih) množiti). Višji vertnar družbinega verta v Gradcu gosp. Trummer naznanja v časniku „Wochenblatt der steierm. LWG.“, da po več ko de-

setletnih skušnjah je gotovo prepričan, da vse tiste priporočila so prazne, ktere svetujejo: naj se mladíka kakega sadnega drevesa vtakne v krompír ali jabelko. On je večkrat marljivo poskušal, pa nikdar mu ni po volji izšlo, — nikdar se natič ni vkoreninil, čeravno je perje nastavil. „Naj nihče praznega ne poskuša — pravi poslednjič Trummer — razun kutinj se nobeno žlahno sadno pleme ne da po natičih množiti.

Živinozdravniška skušnja.

Kmetijska družba je prejela sledeči pomoček zoper vnetje vimena z željo, naj bi se razglasil po „Novícah“.

Čeravno vredništvu scer niso nobene skušnje znane, ki terdijo zdravilno moč lipove gobe, vendar razglasimo pomoček, ker nam je iz verjetnih rok došel; naj se poskusi! Takole se glasí:

„Kmalo zaporedoma ste dvé kravi pri meni teletile. Ko sim tele od perve oddal, je dobila tako hud prisad (sajovic ali ovčič) na vimenu, da ga nisim mogel ne s kajenjem, ne s kako drugo gorko rečjo odpraviti. Zvedilo se je, da je poleti sedemdeset let star mož veliko lipovo gobo na herbtu nesel, in ko ga nekdo vpraša: čmu mu bo leta goba? odgovorí: leta goba od lipoviga drevesa je močno dobra zoper sajovic na vimenu molzne krave, če se ji s kruham debeliga jabelka velikosti po malim jesti dajè. Poslal sim tedaj k temu možu, ker mi je krava že zavolj velike otekline na vimenu in spodnjim vampu skorej pogínila, po lete gobe, in dal sim ji ji toliko s kruham snesti, kolikor je bilo rečeno; krava je bila drugi dan popolnoma zdrava. Ravno tako sim tudi drugo kravo, ktera je kmali po tem, ko je tele povergla, močen sajovic na vimenu dobila, ozdravil“.

V Dolenji vasi (pri Ribnici) 31. sušca 1853.

Janez Cigler, duhovni pastir.

Ob kterim letnim času naj se začnè nova hiša zidati?

Ko se je gospodar bil določil, novo pohištvo si postaviti, za-nj si pripraven kraj bil omislil, načertje osnoval, ter potrebniga gradiva si bil pripravil, se vpraša: Ob kterim letnim času je nar bolje zidanje nove hiše začeti, da novo staniše se po sreči izpelje?

Odgovor je: Poleti.

Sploh menijo scer ljudjé, da je pomladanski čas nar bolji dôba, novo zidanje začeti; temu pa ni taka. Le za majhne malovažne stavbe bi bilo svetovati, jih o pomladi začeti: če se dajo o pôl leta dognati. Za velike stavbe pa naj se izvolji poletje u začetek zidanja.

Poletje je nar pripravniši dôba, zidanja nove hiše se lotiti, ker

pervič, in zlasti na kmetih, so ob tem času, ko je setev doveršena, delavci in podajači nar ložej dobiti, po večjim številu in boljši kup, kakor pomladi ali o začetku jeseni, ko ti ljudje imajo sejati ali žeti;

drugič se poleti ni ravno visoke vode ali povodnji bati, torej se zamore temeljna stavitev ložej in cenejši postaviti, in

zadnjič se da podzidje ali temeljna podlaga do konca poletja iz dna tako izpeljati, da potem ji dovelj časa ostane vsedati se.

Ko je po takim načinu poleti temeljna zidína bila postavljena, se o pričetku neprijetniga vremena poverh s starimi dilami pokrije, ktere, da se ne premaknejo, se še s kamnjem obtežé.

Prihodnjo pomlad se tedaj začnè zvunaj temelja zidati, in vse zidarsko delo, razun čeditve (Verputz), naj se tadaj dogotovi. Na to zidovje se postavi krov, in scer koj takó, kakor imá pokritev prihodnjič ostati. Pohištev ima tedaj čez zimo časa dovelj vsedati in zidovje pomerzovati se. Odpertije okinj ali lin se z opekami zamašijo, ali s pripravnimi dilami zatvorijo, da znotranje pohištvo čez zimo proti dežju in snegu je obvarovano.

Ko je tedaj ojster pomladanski zrak zidíno bil posušil, je čas, da se njega znotranje izgotovljenje začnè. Gospodar naj se ne prestraši, če po takim ravnanju obrest (činž) eniga leta od svojiga na stavitev obernjeniga dnarja zgubí; ta zguba se povrača mnogoterno po dobrim terpežu pohištva. Hitro sozidane hiše razpokajo in oslabé, ostanejo dolgo časa vlažne, in v njih napravljene mizarske dela se spridijo kmalo.

Za vse zidarije torej naj se izvoli, če le mogljivo, lepi gorki poletni čas, nikolj pa pervi nastop pomladi ali hladna jesen. O pozni jeseni naj se peč ne stavi, temoč, ako je nove potreba, naj se prihodno poletje počaka.

Starozgodovinski pomenki.

Razložil Davorin Terstenjak.

(Konec.)

Pa še najdemo drugo indičko žensko imé na rimskoslovenskih kamnih, ktero tudi na kačje častje opominja in sicer sledeče:

CALLIGENAE. FIL. DVLCIS.
SVAE AN III. M. VI. DIE. XV.

(V Ptuju, po mojem izpisu, tudi pri Muharu se najde I. 412.)

„Višnu deaster etiam adumbratur per serpentem Caliga quem interfecit“, piše slavni Paullinus *(Syst. 178. 288.)* V sanskritu pomeni „kali“ toliko kot beli, primeri slovačko besedo kaliti (Bernolak slov. pod besedo kaliti) beliti [1]), in latinsko calx, apno, in „ga“ ga-da, kačo. V čast te kače, ktero je Višnu premagal, so staroslovenski stariši svoje hčerke radi imenovali in imé Caligena [2]) se najde na austrianskih kamnih na mestu starega Laureaka po gornjem Štajeru in na tiroljskih spominkih, kar vse priča, da so Slovenci ob času Rimljanov in že pred njimi tam živeli, kakor ime slovensko Drave in dosto druzih slovenskih imén v Tiroljskem poterduje.

Zdaj zapopadem vse slovenske povesti od belih kač, zakaj da se bele kače med nar hujše štejejo. Vse te povesti še tekajo iz paganskih časov.

Tudi imé LITOGENA [3]) se najde pogosto na kamnih okoli Gradca najdenih, ktero druzega ne pomeni kakor luti gad, ali luta guja, kakor Horvati in Serbli izgovarjajo in v narodnih pesmah svojih Turke imenujejo gute guje. Beseda „lito“ se najde na hetruskih spominkih večkrat, kar je nov dokaz, da so Hetruski bili zrodno pleme vendičko. Tudi Lutomar [4]) se najde večkrat na koroških kamnih, kar pomeni ža-

[1]) Tudi Štajarski Slovenci poznajo besedo »kaliti« u pomenu beliti, ker pravijo: železo v ognju kaliti, to je: razbeliti. — [2]) Obitelj Kaligar, Kaligarič se še najde v Ptuju in slovenjem Gradcu. — [3]) Litice je tudi mitologičko imé. Wacerad (M. V. časop. českeho Mus. 1827. pag. 27. et seq.) prestavlja Litice z Eumenides, Furiae, deae infernales. — [4]) Ankershofen V. 622.

lostni, luti, tožni svet. Iz besede luto (ljuto) traurig, schlimm, böse, so postale imena več vesí, kakor Lutbreg na Horvatskem, to je, hudi breg, in Ljute Berda (Luttenwerde), kakor najdemo imé terga Luttenberg v listinah napisano, kar je pozneje ljudstvo, pomen izvirni pozabivši, v Lotmerg in nemška kanclia v Luttenberg spreobernila. Lutomir pisati pa je celò nenaravno in ne filologičko.

Na rimskoslovenskih spominkih dozdaj še nisim našel Višnuta pod podobo kače, druge njegove avatare pa vse; al na kamnih v zid gornjo kungetske cerkve blizo Maribora sozidanih najdemo dva leva (narasinha-avatara Lavura) s kačjimi repi, tode dve avatari v eni podobi zjedinjeni.

Slovensko slovstvo.

Zgodovinski katekizem ali celi keršansko-katolški nauk v resničnih izgledih iz zgodovine za cerkev, šolo in dom. Iz nemškega J. E. Schmida s pomočjo nekterih slov. domorodcev poslovenil in izdal Janez Janežić. II. zvezek. V Celovcu v Sigmundovi bukvarnici, kakor tudi po vsih slov. mestih dobiti.

Ko smo pervi zvezek „zgodovinskega katekizma“ naznanili, smo ga z veliko pohvalo priporočili, ker v slovenskem slovstvu enake knjige dosihmal imeli nismo. Keršanski nauk se razlaga tù tako mično in se razjasnuje po tolikšnih zgodbah in prilikah tako razumljivo, da zamoremo to knjigo slavno izvzeti iz množine druzih navadnih. Kdor jo je bral, bo poterdil naše besede.

Vso hvalo, ki smo jo dali pervemu zvezku, damo tudi drugemu, ki na 20 pôlah razlaga 3. poglavje „od kerščanske ljubezni“. Gospodom prestavljavcem gré hvala, da marljivo pišejo v lepi in lahko razumljivi, čisti slovenšini. Le tako naprej! in svesti si zamorete biti, da bo delo mojstre hvalilo.

Še nekaj od mizoplésa.

Tisti čudni prikazek, o kterem smo v poslednjih „Novícah“ govorili, da okrogla miza se gibati in premikovati začnè, ako se več ljudí z mazinci sklenjenih k nji vsede, se je po mnozih skušnjah popolnoma poterdil; na Dunaji se je ena miza hitro v okrog sukala, druga je celò plesala po volji ljudí. Miza pa ni bila z ničesar pokrita, kakor smo zadnjikrat rekli, ampak je bila gôla; scer je pa vse eno: al stoji na golih tleh ali na kakošni plahti, al ima eno ali več nog, al je iz terdega ali mehkega lesa (nekdo pravi, da miza iz jelovega lesa je za to nar bolj pripravna), če je ložji, se prej gibati začnè, kakor teška. Po nekterih skušnjah se je mizno gibanje že o pol uri, po druzih še le o poltretji uri začelo, po nekterih celò ne. Dvé zlo občutljive gospé ste se zgrudile in zaspale kakor zamaknjene (magnetično spanje), nekterim se je v glavi verteti začelo; ena gospa pa, ktero je celi dan glava bolela, je čutila merzlo sapo po glavi in bolečine so prešle. — Povsod se ponavljajo sedaj te skušnje z mizami, na ktere se poprej nič porajtalo ni, ako ravno je nek nemšk časnik „National-Zeitung“ že mesca svečana pervi to ćudovito reč na znanje dal. Daljne skušnje bojo učile bolj določno: od ktere strani in na ktero stran se mize gibljejo, — kako se magnetična igla (kompas) o tem vêde itd., in še marsikteri drugi prikazek se bo razjasnil po teh skušnjah. Dr. Löw, ki je na Dunaji pervi magnetične kopve vpeljal, razlaga mizoplés takole: „Pri vsaki živi stvari, tedaj tudi pri vsakem človeku je desna stran života nasprotno električna ali magnetična mémo leve. Človek, ki se s svojo desno in levo roko ob enem dotikuje kakega elektroméra (multiplikatorja), storí v tem to, kakor da bi bila prišla električna baterija z elektromérom v dotiko. Navadno je desna človekova stran enaka cinkovemu toku (Zinkstrom), leva pa bakrenemu ali ogeljnemu toku (Kupfer- oder Kohlenstrom). V bolnih osebah je tok mnogokrat ravno narobe, včasih bolj včasih manj. — Po tem se tedaj da gibanje mize takole razjasniti: Če po mazincih desne in leve roke vkup sklenjena rajda ljudí se dotikuje delj časa mize ali kakošne druge rečí, se miza po tem sklepu ali baterii magnetizira ali postane magnet, kakor se železo po posebnim orodju magnetizira, to je, ena polovíca mize kaže polnočno, druga polovíca pa poldnevno elektriko in magnetičnost. Na to vižo magnetizirana miza se suče tako dolgo okoli svoje osi, dokler poldnevna polovíca ne pride proti polnočni strani, in v tem tiru tako dolgo neprenehoma naprej hití, dokler se magnetično-električna moč ni razkrojila“.

Časnik „Presse“ vabi svoje bravce k enaki poskušnji s ključem, rekoč: „dvé osebi naj si nastavite ključ med mazinca ene desne in ene leve roke tako, da z ušesom visí na notranji plati teh dvéh vkup staknjenih mazincov. V kratkemse bo začel ključ sukati, dokler ne pade s perstov, kar se za tolikanj prej zgodí, kolikor močnejši ste bile osebi v stanu mazinca tikama deržati“.

Novičar iz slovenskih krajev.

Iz Maribora 13. aprila. Dne 8. tega měseca je veselja i radosti srce vsakega iskrenega rodoljuba poskakovalo, kteremu je sréča dopustila gledati dve najuglednějši osobe na obzorji jugoslavskem, namreč: junačkega pokrovitelja življa slavenskega, světlega bana Jelačić-a, kteri je gredé iz Zagreba na Dunaj pregledaval konjike bivajoče v Mariboru i okolici jegovoj, i premilostljevega vladika Labudskega kneza Slomšeka, kteri je pridši iz Dunaja z odborom prosivšim Jegovo veličestvo, da bi dovolilo zidati železnico tudi v Koroško, s svojo milo in obćeljubljenoj navzočnostjo počastil. Vsled te poslědnje nazočosti se nehotomice spomnem in vedno se mi ponavljajo besěde, ktere je bivši nadvladika Solnogradski (sedaj kardinal v Pragi) o priložnosti posvečenja rečenega vladika javno izustil v těm smislu: „da zanaprej ne bode več izbiran dušni pastir, kteri ne bi poznal glasa svojih věrnih ovčic“. Vsakega pod Sekavo spadajočega Slovenca je živa i goreća želja, da bi po 633 lětih zamogel tudi take blagodarnosti dočakati!

Pred někimi dnevi je bil začasni upravitelj ovděšnjega gimnazia gosp. Kurz izvoljen za učilišnega světovavca v Solnograd. Tudi o těj zaděvi upamo, da bodemo prihodnje tako sréčni, dobiti vodja zmožnega vsih jezikov, ki se učé na gimnazii, tedaj tudi slovenskega.

Konečno še sem dolžen v imenu svojih učencov se javno zahvaliti blagodarnemu g. Venceslavu Hanka-tu za poslane knjige, tretjino pod prodajno ceno, naime: za 20 iztisov „Ostromirova evangelija“, kteri služijo ko čitanke za staroslavenšćino. To je prava in živa vzajemnost, ktera seže od dalešnjega vědohrama slavenske Atene tja k slabim in mladim Jugovićem. Slava mu! Vrlekov.

Iz Maribora 13. aprila. Da domorodci zvedó, kako lepo pri nas slovenščina napreduje, njim hočemo nekoliko verstic priobčiti. Posebno gimnazialna mladež je, ktera se je tega nauka živo poprijela. Po odstopu gg. prof. Matjašiča in Terstenjaka od tega nauka prednaša slovenski jezik g. Božidar Raić, kterega Slovenci poznajo po spisu njegove ruske gramatike v ilirskem narečju in drugih spisih v slovenskih časopisih. V 7. in 8. šoli so se v pervem polletju prednašali početki

ilirskega jezika, v drugem pa še je zraven ilirskega začel g. učitelj razlagati staroslovenski jezik po svojih spisih in Hankovih „Počatkih“. Pri tej priložnosti prosimo gosp. prof. Metelkota: naj nam spišejo, kakor so obljubili, kratko staroslovensko šolsko slovnico, zakaj slovenska mladež na naših gimnaziih je živo potrebuje. Za berilo služijo učencom „Ostromirova evangelija“, ktere je gosp. Hanka slavni češki spisatelj dijakom za 40 kr. sr. poslal, tedaj pri vsakem iztisu 20 kr. podaril. Tako domorodno djanje zasluži očitno zahvalo.

Že pervi pogled v svete bukve s častivrednimi čerkami je naše verle in domorodne dijake s svetim naduševanjem napolnil; koliko več še jih bode krepost krasnega staroslovenskega jezika uznašala in naduševala. Upamo, da se jim bode staroslovenščina še bolje prikupila, kakor sladki glasovi Homerovega jezika, ker ni samo slovnički stroj ravno tako izverstni, kakor gerčki, temuč tudi za filologičke študije koristniši in bolje praktični, kakor jezik starih Helenov, čeravno tudi gerčkega jezika ne pometavamo, marveč ga vsakemu dijaku iskreno priporočujemo. Tù slovenske in ilirske časopise naši dijaki marljivo berejo.

Iz Tersta 13. aprila. Že nektere dní med nami prebiva iz Rima dospeli slavnoznani jugoslavenski pisatelj, franciškan Jukić. Je v dolgo černo, talarju podobno, obleko oblečen, za pokrivalo ima trivoglat klobuk; mož je srednje tanjke postave, bistrega obraza, na njegovem licu se bere neka otožnost in terpljenje, čemur se ni čuditi, ako se premisli, koliko se je trudil in terpel v Bosni in Carigradu od Turkov. — V pondelik je tukajšno parobrodsko društvo spustilo zopet en parobrod v morje. Je to že sedem in štirdeseti parobrod Lloyd. društva, „Roma“ imenovan. — Tukajšni velki tergovec T—ć, eden naj imenitniših v Terstu, je te dní na kant prišel. Bojé se, da bi se več takih dogodb ne pripetilo Ti strah ni prazen, je lahko verjeti, ker se je takih nesreč letos in preteklo leto že več dogodilo, akoravno niso tolike pomembe, ker zguba ni tako velika bila. — Vedno bolj se toži o sila dragi najemníni (štantníni) teržnic in magazinov, kakoršne nikjer v austrianskem cesarstvu ni, in ki se pri vsem tem še vsako leto povišuje. Zares bi bilo želeti, da bi se o tej reči postava dala in prenapetemu tirjanju v okom prišlo, ker hiša, ki ni 30.000 for. vredna, nese tù na leto 7 do 8000 for. štantníne.

Novičar iz mnogih krajev.

Kakor se sliši, bojo prihodnji mesec presvitli cesar spet zasliševali osebe, ktere želijo ž Njimi o kakošni zadevi govoriti. — Minister baron Bruck je že izvoljen za austrianskega pooblastenca pri turški vladi v Carigradu. Kakor se iz poslednjih pisem zvé, do 29. marca še tudi angleška in francoska poslanca nista bila v Carigradu. — S 1. majnikom jenja med Dalmacio in Černogoro sedaj še obstoječi col od blaga, ki se skoz te dežele vozi. — Tarifa, po kteri se ima notarjem za njih opravila plačilo odrajtovati, se bo na podlagi novejših skušinj nekako prenaredila. — Vsega cesarskega papirnega denarja je bilo po naznanilu c. k. ministerstva konec mesca sušca med ljudstvom in v cesarskih kasah skupej za 148 milionov 462.590 fl., po tem takem za 2 miliona 776.522 fl. menj kot prejšni mesec. — Za Dunajsko cerkev se je dosihmal nabralo čez 500.000 fl., po druzih deželah cesarstva pa 180.000 fl. — Sila važno novo znajdbo za natís različnih podobšin je naznanil unidan v Dunajski akademíi vodja ces. deržavne tiskarnice gosp. Auer. Ta znajdba, ktera se smé nar imenitnišim znajdbam od teh dob, kar je Guttenberg tiskarstvo znajdel, prištevati, obstojí v tem, da se stvar sama v natis jemlje in iz tega preprostega in naglega ponatísa tako natanjčne in lepe podobšine dobé, da je ponatisnjeno teško ločiti od izvirnega. Gosp. Auer imenuje ti natís samotís nature (Naturselbstdruck); kazal je omenjenemu zboru take samotíse od okamnin, različnih krajcov (špic), mnozih kamnov in rastljín s cvetjem in brez cvetja, ribjih luskín in različnih merčesov; — vse se je čudilo nad važno znajdbo, po kteri bo natura sama risarje, malarje in graverje nadomestovala. — Pretekli teden so bile v Milani tistim vojakom, ki so se o puntu 6. februara hrabro obnašali, slovesno častne svetinje podeljene; od 11. tega mesca je Milanezom daljno oskerbovanje vojakov odpuščeno, za ktero so nek v pokoro poslednjega punta blizo 2 miliona lir plačati mogli. — Okoli Siska, pišejo „Zagreb. nov.“ 10. t. m., je silna povodinj, ktero ste Kopa in Sava napravile. — Na Laškem (Lombardskem) se že kaže tertna bolezin; žita pa prav lepo stojé. — Po zagotovilu francoskega polvradnega časnika je turška pravda končana. — Angleški vojni barki v Malti je povelje došlo ondi mirno ostati. — Nasveti, ki jih je unidan predložil angleški minister denarstva spodnji zbornici o zadevi deržavnih dolgov, so bili v ti zbornici dobri spoznani.

Narodna pesmica.

Iz Poljan od Kupe.

Peter se je v družtvu hvalil:
»Ni lepše ljube od moje,
Ni bele Vile od gore«.
Čula ga Vila iz gore,
Planila Petru na dvore,
Doziva Petra z imenom:
»Izidi lesum, junace!
Izvodi svojo ljubico,
Katera lepša od mene,
Od mene Vile iz gore«.—
Ko Peter Vilo razume,
Popade ljubo za roke,
Lepo jo Peter obleče:
Svila ji sega do zemlje,
Rumeni lasi do bedre
A drobni biser do pasa,
V ušesih zlate uhane;
Pa vodi ljubo pred dvore
Trikrat je lepša od Vile. —
Ko vidi Vila istino,
Onda mu Vila govori:
»Slaba ti hvala, junace!
Ako ti lepša ljubica
Od mene Vile od gore;
A njo je mati rodila,
U svilen povoj povila,
Z majhinim mlekom dojila.
Mene pa Vilo iz gore
Mene je gora rodila,
U zelen listak povila;
Od gore je veter pihal
Pa je mene Vilo šikal, —
Tako sim bila kojena«.

Pogovori vredništva.

Iz Kr... je prejelo vredništvo pred nekimi dnevi dva nasprotna dopisa v zadevi nekega sostavka v »šolsk. prij.« Ker »Novicam« ni drago nasledbo prepirov, drugod začetih, v svoje liste jemati, nam gospoda ne bota za zlo vzela, ako jima ne moremo vstreči, in to toliko manj, ker se nam zlo verjetno zdí, da omenjeni sostavek v »šolsk. prij.« je, saj večidel, resnico govoril, in mi smo vselej na tisti strani, ker je resnica, čeravno »veritas odium parit«.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*